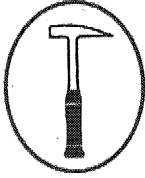

Avrupa'lı Jeologlar Federasyonu (EFG), Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO) ve Avrupa Birliği (AB)

4-6 Aralık 1998 tarihleri arasında Brüksel'de yapılan Avrupa Jeologlar federasyonu*nun (EFG) çalışma gruplarının toplantısına Jeoloji Mühendisleri Odası'nın (JMO) görevlendirmesi üzerine katıldım. Bu toplantı ile ilgili yazacaklarımdan önce EFG nedir?, EFG ile Avrupa Birliği (AB) arasındaki ilişki nedir? gözlemci üye olan JMO EFG'ye tam üye olmalı mıdır? gibi sorular ve yanıtlarının iyi bir başlangıç olacağını düşündüm.

Halen gözlemci üye olarak bulunduğumuz bu kuruluşun 18 tam üyesi, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 5 gözlemci üyesi bulunmaktadır. Her üye ülkeden iki delegenin katılımıyla oluşan bir genel kurul ve bu genel kuruldan seçilen bir başkan, başkan yardımcısı ve sayman sekreterden oluşan bir yönetim kurulu vardır. Bunlara ilaveten mali konularda bir danışman, Avrupa Birliği temsilcisi ve çalışma grupları başkanı bulunmaktadır. Federasyonun amaçları arasında; üye Avrupa ülkeleri arasında karşılıklı akademik ve mesleki niteliklerin tanınmasını sağlamak amacıyla eğitim programlarını aynılaştırmak; mesleki etik kuralların benimsenerek geçerli kılmak ve bu yolla "Avrupa Jeologu" unvanını geliştirerek benimsetmek ve Avrupa'da serbest dolaşımını sağlamak sayılabilir. EFG bu amaçlarının yanı sıra Avrupa'da doğal kaynakların işletilmesi, ara/i kullanımı, doğal afetler ve bunlarla ilgili çevre sorunları gibi konularda da çalışma grupları kurmuştur. Bu çalışmalarla ilgili dosyalar Avrupa Birliği Jeologlar Komitesi (CGEL) (Avrupa Birliği içindeki resmi mesleki organ) aracılığı ile Avrupa Birliği organlarına sunulup kararlar alınmaktadır. Gelecekte Avrupa Birliği'ne tam üyelik hedefleniyorsa Avrupa'da ve ülkemizde meslek çıkarlarımızın korunması ve geliştirilmesi için, yukarıda amaçlanan hedeflere ulaşmamız, Avrupalı meslektaşlarımız ile birlikte EFG'nin bu çalışmalarının içinde yer alıp almamıza ve şüphesiz bunun yanında gelecekte Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik konusunda uygulayacağı politikalara yakından bağlıdır. TMMOB Başkan Yavuz Önen "21. Yüzyılda Mühendislik" konulu panelde AB ile entegrasyon sürecinde, üniversitelerimizin eğitim programları, diplomaların denkliği ve kredi arttırımına yönelik "akreditasyon" konuları ile ilgili olarak, meslek odalarının mutlaka yer alması gerektiğini ve bu nedenle TMMOB'tün de Dünya Mühendislik Örgütü (WFA)'nin tam üyesi olduğunu belirtmektedir. TMMOB'nin Avrupa ülkelerinin ulusal mühendis örgütlerinin üst örgütü olan FÜANFYE de tam üye olması yukarıda sıralanan amaçların gerçekleştirilmesine daha büyük katkı koyacaktır. Gelişen enformasyon teknolojileriyle ortaya çıkacak olan yeni olanaklar, özellikle mühendislik hizmetlerinde "kendi ülkeden başka ülkelerde iş yapma ve yaptırma" sonucunda pazarlar genişlemektedir. Bu nedenle "akreditasyon" 21. yüzyılda çok önemli olacaktır. Ayrıca gelecek yüzyılda dünyada artan çevre sorunları, doğal afetler ve bu sorunların ülke sınırlarını aşan özellikleri bu sorunların çözümünde mühendislerin ve meslek odalarının arasında sürekli iletişimi zorunlu kılan diğer bir etmendir; bu, özellikle "Geohazard" da demlen bu sorunların çözümünde yer-bilimcileri arasında daha da önem taşımaktadır. Diğer yandan TMMOB'nin "Demokrasi Kurultayı Sonuç Bildirge-

Dr. Aydın ARA5
MTA Genel Müdürlüğü
Maden Analizleri ve Teknoloji Dairesi

si"nde yer alan "gümrük birliği ve AB'den derhal çıkılması" görüşü ise yukarıda açıklanmaya çalışılan EFG'ye tam üyeliğin somut perspektifi ile bağdaşmamaktadır. Bilindiği gibi Kopenhag Beyannamesi"nde bir ülkenin AB üyesi olması için kusursuz bir demokrasi, azınlıklar sorununun olmaması ve demokratik kurumların yerleşik ve eksiksiz olmasının yanında AB üyesi ülkelerle serbest rekabeti kaldırabilecek bir ekonomik düzey öngörülmektedir. Bu koşullar adaylık için değil tam üyelik içindir, buna rağmen, AB Üyeliği Türkiye'ye Ankara Anlaşması ile tanınmış bir hak, ve bu nedenle gümrük birliği tam üyelik konusunda ilk adım olarak benimsenmesine karşılık, yukarıda belirtilen düzeyde olmayan 11 Avrupa ülkesine aday ülke statüsü tanınırken Türkiye bu süreçten "ayrımçılık" yapılarak dışlanmıştır. Nedenleri tartışmak bu yazının konusu dışındadır fakat bu tutum W7 Atalık Lüksemburg ve Cardiff toplantılarında Türkiye'nin onbir ülkeyle birlikte onikinci ülke kabul edilmesiyle değişmiştir. Bu anlamda AB Türkiye için her zaman öncelikli bir hedeftir, ancak tam üyelik, karşılıklı çıkarların gerekliliğine, ekonomik gücümüze ve bir Avrupa ülkesi olarak demokrasi anlayışımızı geliştirme ve insan haklarına daha duyarlı bir toplum olma yönündeki çabalarımıza bağlı olacaktır, Türkiye Avrupa Birliği'ne tam üye olmak için çalışmalıdır; meslek örgütleri de bu sürece katkılarını koymalıdır. "AB'e tam üyelik hiç bir zaman gerçekleşmez, bu nedenle EFG üyeliği gereksizdir" şeklindeki görüşü, bu tartışmada bir ucu oluştururken, TMMOB Başkanının "21. Yüzyılda Mühendislik Paneli"nde getirmiş olduğu "Küreselleşmenin dayattığı programlar çerçevesinde bugün meslek odaları AB ile uyum sürecinin bir parçası olmalıdır" ise diğer uçtaki bizim de katıldığımız görüşdür.

EFG, JMO ve AB arasındaki ilişkiye ait görüşlerimi bu şekilde özetledikten sonra bu toplantı ile ilgili olarak yazacaklarıma toplantının yapıldığı mekân ile başlamak istiyorum. Toplantılar Brüksel'in merkezinde, Doğa Tarihi Müzesi'nde yapıldı. Delegeler toplantıya yakın bir otelden ben ise Brüksel'e trenle, yanın saatlik bir uzaklıkta bulunan, bir süre önce doktora çalışmalarımı yaptığım Leuven'den katıldım. Bu nedenle müzeye erken bir saatte geldim. Doğa tarihi Müzesi çok güzel bir mekân, bir spor salonu kadar büyüklükte bir yer "canlıların evrimine" ayrılmış, bu salonu gezerken MTA'da yapılmakta olan doğa tarihi müzesinde ne kadar bir yerin bu konu için ayrılacağını ve bugünkü müzede var olan standın başına gelenleri düşündüm. Jeolojinin daha iyi bir yaşama katkılarını çoğaltmak için, bu müzenin oluşumuna büyük katkıları olmuş Belçikalı meslektaşlarımızla ve diğer Avrupalı meslektaşlarımızla birlikte çalışacak olmamız, belki yakın bir gelecekte bizimde "canlıların evrimi"ne bizim müzelerimizde Avrupa müzelerindeki kadar yer ve önem vermemizi sağlayabilir diye ümitlendim.

Toplantının ilk gününde Komisyon Toplantısında gündeme getirilmek üzere jeologların serbest dolaşımı, doğal afetlerden sonra yöreye meslek uzmanlarının gönderilmesi ve jeoloji eğitimi ile ilgili soruların (önergelerin) hazırlanması için bir çalışma yapılmasına karar verildi, Bu ilk toplantı, gündemde belirtildiği gibi, CGEU'nun da içinde bulunduğu

çalışma grupları toplantısıydı. Ve bu toplantıda ilk gözlemim Avrupa Birliği'nin genel olarak örgüt yapısı ve organları olan komisyonun, parlamentonun, bakanlar konseyinin ve CGEU'nun da içinde bulunduğu komitelerin nasıl çalıştığı konusunda genel bir bilginin bu çalışmalara ileride daha aktif katılmak için gerekli olduğudur. Toplantının ikinci gününde toplantıya katılan üye ülkeler, kurumlarının genel tanıtımıyla yukarıda değinilen konularda görüşlerini kısaca anlattılar; benim konuşmamda ise Odamızın üye sayısının diğer Avrupa ülkelerinin çok üzerinde, hatta çok sayıda Avrupalı jeologun da çalıştığı Kanada'dakinden de fazla (5000) olduğu ilginç bir nokta olarak ortaya çıktı. Bir diğer husus meslek unvanı olarak "Jeolog" yerine "jeoloji mühendisi"ni kullanıyor olmamızdı bu tercihin eğitim programlarından çok yasaların mühendis unvanına tanıdığı bir takım ayrıcalıklardan kaynaklandığını belirttim; ayrıca jeoloji eğitim programlarımızda biyolojinin yer alması da bir farklılık olarak ortaya çıktı, Burada bir parantez açarak, konuşmamda değinmediğim ancak ülkemizdeki jeoloji eğitimindeki bir sorunu belirtmek istiyorum; "Jeoloji Mühendisi" doğa ve insan arasındaki sorunları "Jeolog" doğa olaylarının nedenini çözmeyi amaçlıyorsa, bu tünel ayırımı, eğitim programlarına yansıtılmak gerekiyor. Üniversitelerimizde lisans düzeyinde her iki alanı kapsayan programlar bu tip sorunlar yaratmaktadır. Ancak son zamanlarda Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesinde "Jeoloji Mühendisliği"ni esas alacak şekilde eğitim programlarında değişiklikler yapılması düşünülmektedir, bu değişiklikte teknik üniversitelerde "Jeoloji Mühendisi"nin Fen Fakültelerinde ise "Jeolog" tercihinin ağırlık kazanması doğal olacaktır. Parantezi burada kapatarak tekrar toplantılarda konuşulan konulara dönecek olursak; doğal afetlerden biri olan su baskınlarına uğramış bir çok Avrupa ülkesine yeni yerleşim yerlerinin önerilmesinde ve bu nedenle de fonların kullanılmasında öncelikle bu yörelere gönderilecek uzman jeologların ön raporlarının yönlendirici olması ve ayrıca Orta Amerika'ya yapılacak yardımlarda da aynı yöntemin izlenmesi gerektiği vurgulandı. Dosya hazırlanması gereken bir diğer konu ise nükleer atıkların taşınması ve depolanması olarak belirlendi. Gündemin bir diğer maddesi olan yeni üye İzlanda'nın sunumu yapıldı ve gözlemci üye Slovenya'nın tam üyeliğe başvurusunun Haziran 1 W d a Budapeşte'de görülmesi kabul edildi. Toplantının sonunda ise yönetim kurulunun bir sekreter üye ilavesi ile genişletilmesinin Budapeşte'de kararlaştırılması yönünde bir eğilim benimsendi. Başkanla ve diğer yönetim kurulu üyeleriyle yaptığım konuşmalardan edindiğim izlenim; "Eurotitle" yani "Avrupa Jeologu" unvanı, serbest dolaşım ve bunlarla ilgili olarak eğitim ve akreditasyona önem verildiğidir. Bu nedenle bu yazının sonunda EFG üyeliğinin bize kazandıracaklarını şu şekilde özetlemek mümkündür; doğal kaynakların işletilmesi, ara/i kullanımı ve bunlarla ilgili çevre sorunları ile ilgili çalışma gruplarında meslektaşlarımızın yer alması ve çalışmalara katılması, eğitimde olduğu kadar bu konularda da Avrupa standartlarına erişme bilgisi ve deneyimini Odamıza ve üyelerine kazandıracaktır.